

# EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA

## *OOO Flavus a další proti Rusku*

Typ rozhodnutí: rozsudek senátu (3. sekce)

Číslo stížnosti: 12468/15, 23489/15 a 19074/16

Datum: 23. 6. 2020

Složení senátu: P. Lemmens, *předseda senátu* (Belgie), G. A. Serghides (Kypr), H. Keller (Švýcarsko), D. Dedov (Rusko), M. Elósegui (Španělsko), G. Felici (San Marino), E. Wennerström (Švédsko)

[§ 1.–3. Průběh řízení před Soudem]

### **Ke skutkovému stavu**

#### **I. Okolnosti případu**

4. Stěžovatelé jsou provozovateli internetových zpravodajských portálů. První stěžovatel, OOO Flavus, provozuje zpravodajský a názorový server *grani.ru*, který existuje od roku 2000 a od roku 2003 je registrován jako elektronické periodikum. Druhý stěžovatel, pan Kasparov, je zakladatelem *www.kasparov.ru*, nezávislé webové publikace o sociálních a politických tématech a také platformy pro nezávislé bloggery. Třetí stěžovatel, OOO Mediafokus, provozuje elektronický portál *Ježedněvnyj žurnal* na adrese *ej.ru*, který od roku 2004 publikuje výzkumy a analýzy politologů, ekonomů a novinářů, z nichž mnozí kritizují ruskou vládu.

5. V prosinci 2013 novela ruského informačního zákona posílila pravomoci generální prokuratury a oprávnila ji identifikovat webové stránky obsahující výzvy k masovým nepokojům, extremistickým činnostem nebo účasti na nepovolených masových shromážděních. V takových případech nebyl vyžadován soudní příkaz; generální prokuratura mohla podat žádost o blokadu webových stránek přímo telekomunikačnímu regulačnímu úřadu Roskomnadzor, jenž by o tom informoval poskytovatele webhostingu pro dané webové stránky. Poskytovatel by pak okamžitě zablokoval přístup k webovým stránkám a informoval o tom do 24 hodin jejich provozovatele.

6. Dne 13. 3. 2014 požádala generální prokuratura Roskomnadzor o blokadu webových stránek stěžovatelů. Žádost zněla následovně:

„Přezkoumáním informací zveřejněných na uvedených webových stránkách byl odhalen jednotný tematický trend směřující ke zpravodajství o veřejných událostech nezákonné povahy na ruském území.

Jedná se zejména o sekci „Případ Bolotnaja“ webových stránek *Ježedněvnyj žurnal* ([www.ej.ru](http://www.ej.ru)), který zveřejňuje

a shromažďuje články a publikace o protestech konaných na ruském území na podporu obžalovaných v trestních řízeních souvisejících s masovými nepokoji na Bolotném náměstí v Moskvě dne 6. 5. 2012. Z obsahu těchto publikací vyplývá, ... že nezákonné protesty... jsou přijatelnou a nutnou formou vyjádření občanského postoje, a [takové publikace] jsou v zásadě výzvou k účasti na takových akcích.

Na webové stránce [www.grani.ru](http://www.grani.ru) byl mimoto nalezen článek s názvem „Účastníci shromáždění na podporu obětí Bolotnaja pozatýkáni [v centru Moskvy]“. Článek popisuje zatýkání účastníků nepovolené události „Strategie 6“, s níž jsou spojena vždy šestý den v měsíci veřejná vystoupení skupiny jednotlivců na podporu obžalovaných v trestní věci týkající se masových nepokojů v Moskvě dne 6. 5. 2012. Protiprávní jednání účastníků akce je prezentováno jako přijatelné s cílem upoutat pozornost k trestní věci a vyzvat k účasti na podobných akcích.

Webová stránka [www.kasparov.ru](http://www.kasparov.ru) zveřejnila článek nazvaný „Majetek [ukrajinského] státu, jenž má být znárodněn na Krymu“, v němž je na letáku znázorněn ozbrojený muž s podtitulem „Červení partyzánské bojovníci“ a textem „Probud' se, Kryme! Okupanti a jejich přísluhovači bezostyšně kradou tvoje peníze a znetvořují tvá města. Nezůstávej zticha! Nevzdávej se!“. Tyto výzvy jsou určeny obyvatelům Krymu a podněcují je k páchání protiprávního jednání. (...)

7. Dne 14. 3. 2014 zablokoval Roskomnadzor přístup k webovým stránkám stěžovatelů a požádal poskytovatele webhostingu, aby odstranili protiprávní materiál z důvodu, že obsahuje „výzvy k extremistickým činnostem“. V oznámeních byl uveden název domény cílené webové stránky v poli pro URL stránky. Kopie žádosti generální prokuratury nebyla přiložena.

8. Stěžovatelé požádali o soudní přezkum blokačního opatření. Tvrdili, že nepřiměřená blokáce přístupu k celým webovým stránkám, aniž by došlo k označení konkrétního protiprávního materiálu, byla v rozporu se zavedeným postupem, když znemožnila stěžovatelům obnovit přístup k webovým stránkám odstraněním protiprávního materiálu. Takové blokační opatření podstatně omezilo jejich právo rozšiřovat informace, jež nebyly prohlášeny za protiprávní.

9. Ve dnech 6. 5. a 29. 8. 2014 Taganskij obvodní soud a 6. 8. 2014 Chamovničevskij obvodní soud v Moskvě stížnosti stěžovatelů zamítly. Soudy rozhodly, že příslušný úředník generální prokuratury posoudil dané webové stránky a shledal je protiprávními. Roskomnadzor žádost generální prokuratury o blokáci stránek řádně provedl a regulační úřad poskytl o problematických

stránkách adekvátní informace. Soudy dospěly k závěru, že opatření nemělo žádný dopad na práva a svobody stěžovatelů.

10. Ve dnech 2. 9. a 28. 10. 2014 a 25. 4. 2015 Moskevský městský soud odvolání stěžovatelů stručně zamítl s tím, že rozsudky obvodních soudů byly v zásadě správné.

11. Internetové stránky pana Kasparova nahradily obrázek, o němž se domnívaly, že je protiprávní, neutrálním a opětovně požádaly Roskomnadzor o obnovení přístupu ke stránkám. Nedostaly žádnou odpověď.

## **II. Relevantní právní předpisy**

[§ 12.–17. Relevantní vnitrostátní právo a mezinárodní dokumenty]

### **Právní posouzení**

#### **I. Spojení stížností ke společnému projednání**

18. Vzhledem k obdobnému předmětu stížností považuje Soud za vhodné přezkoumat je společně v jediném rozsudku.

#### **II. K tvrzenému porušení čl. 10 Úmluvy**

19. Stěžovatelé tvrdili, že rozhodnutím ruských úřadů o zablokování přístupu k jejich webovým stránkám byla porušena jejich práva podle článku 10 Úmluvy, jenž v příslušných částech zní:

„1. Každý má právo na svobodu projevu. Toto právo zahrnuje svobodu... přijímat a rozšiřovat informace nebo myšlenky bez zasahování státních orgánů a bez ohledu na hranice...

2. Výkon těchto svobod, protože zahrnuje i povinnosti a odpovědnost, může podléhat takovým formalitám, podmínkám, omezením nebo sankcím, které stanoví zákon a které jsou nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, územní celistvosti nebo veřejné bezpečnosti, ochrany pořádku a předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky, ochrany pověsti nebo práv jiných...”

#### **A. K přijatelnosti**

[§ 20. K přijatelnosti]

#### **B. K meritu věci**

##### **1. Stanoviska stran**

[§ 21.–27. Stanoviska stran]

## **2. Posouzení Soudem**

### **a) Obecné principy**

28. Soud zdůrazňuje, že internet se díky své dostupnosti a schopnosti ukládat a sdělovat velké množství informací stal jedním ze základních způsobů, jimiž jednotlivci uplatňují své právo na svobodu projevu a na informace. Internet poskytuje základní nástroje pro účast v činnostech a diskusích týkajících se politiky a otázek obecného zájmu, zlepšuje přístup veřejnosti ke zprávám a obecně usnadňuje šíření informací. Článek 10 Úmluvy zaručuje „každému“ svobodu přijímat a rozšiřovat informace a myšlenky. Vztahuje se nejen k obsahu informací, ale také ke způsobům jejich šíření, neboť každé omezení, které je na ně uvaleno, nutně zasahuje do této svobody (viz *Ahmet Yildirim proti Turecku*, § 48–54).

### **b) K existenci zásahu**

29. Stěžovatelé provozují internetové zpravodajské portály, které publikovaly články, názory a výzkumy opozičních politiků, novinářů a odborníků, z nichž mnozí kritizovali ruskou vládu. Dne 14. 3. 2014 telekomunikační regulační úřad Roskomnadzor zablokoval přístup k jejich webovým stránkám poté, co generální prokuratura označila část jejich obsahu jako nezákonnou. Soud znovu zdůrazňuje, že opatření blokující přístup k webovým stránkám nutně musejí mít vliv na přístupnost internetu, a tedy vyvolávají odpovědnost žalovaného státu podle čl. 10 (viz *Ahmet Yildirim proti Turecku*, cit. výše, § 53). Opatření, jež zabránilo návštěvníkům webových stránek stěžovatelů v přístupu k jejich obsahu, bylo „zásahem orgánu veřejné moci“ do práva přijímat a rozšiřovat informace, neboť článek 10 zaručuje nejen právo rozšiřovat informace, ale také právo veřejnosti je přijímat (viz *Ahmet Yildirim proti Turecku*, cit. výše, § 51, a *Cengiz a další proti Turecku*, § 56). Soud opakuje, že zásah bude porušením článku 10, pokud nebude „stanoven zákonem“, sledovat jeden nebo více legitimních cílů uvedených v čl. 10 odst. 2 a nebude „nezbytný v demokratické společnosti“ k dosažení takového cíle. V projednávaném případě nemohou být otázky souladu se zákonem a existence legitimního cíle odděleny od otázky, zda zásah byl „nezbytný v demokratické společnosti“. Soud je proto přezkoumá společně (viz *Kablis proti Rusku*, § 85).

### **c) „Stanoven zákonem“**

30. Soud znovu zdůrazňuje, že výraz „stanoven zákonem“ se nevztahuje pouze k zákonnému základu ve vnitrostátním právu, nýbrž také vyžaduje, aby byl zákon přiměřeně dostupný a předvídatelný, tj. formulován s dostatečnou přesností, aby umožnil jednotlivci předvídat následky, které může svým jednáním vyvolat. Ve věcech, které se dotýkají základních práv, by bylo v rozporu s vládou práva, jedním ze základních principů demokratické společnosti zakotvených v Úmluvě, aby právní uvážení přiznané exekutivě bylo vyjádřeno ve formě neomezené moci. V důsledku toho musí zákon stanovit opatření právní ochrany proti svévolným zásahům orgánů veřejné moci do práv zaručených Úmluvou a dostatečně jasně stanovit rozsah volnosti příslušných úřadů v rozhodování

a způsob jejího výkonu (viz *Hasan a Chaush proti Bulharsku*, § 84, a *Ahmet Yildirim proti Turecku*, cit. výše, § 57 a § 59).

31. Přístup k webovým stránkám stěžovatelů byl zablokovan v souladu s ustanovením § 15.3 informačního zákona. Toto ustanovení umožňovalo generální prokuratuře či jejím zástupcům požádat o blokaci tří kategorií obsahu, včetně výzev k masovým nepokojům nebo k účasti na veřejných akcích konaných v rozporu se stanoveným postupem. Přezkum požadavku zákonnosti ze strany Soudu se však neomezuje na zjištění, zda státní orgán jednal v souladu s literou vnitrostátního práva. Soud musí také ověřit, zda kvalita dotčeného zákona umožnila stěžovatelům upravit jejich chování a ochránila je proti svévolnému zásahu.

32. V projednávaném případě žádost generální prokuratury zmiňovala výzvy k účasti na nepovolených masových shromážděních, zatímco oznámení Roskomnadzoru hovořilo o výzvách k extremistickým činnostem (viz výše § 6 a § 7). Ustanovení § 15.3 odst. 2 informačního zákona stanovilo požadavky týkající se obsahu oznámení Roskomnadzoru, jež mělo specifikovat zejména URL webové stránky a tak umožnit identifikaci nezákonného obsahu (viz výše § 12). Oznámení, která Roskomnadzor v projednávaném případě zaslal, se odchýlila od tohoto požadavku, když uvedla celou doménu webové stránky, nikoli konkrétní problematickou webovou stránku (viz výše § 7). Toto selhání nebylo pouze v rozporu s požadavkem, aby informace poskytované Roskomnadzorem umožňovaly identifikaci obsahu, jenž má být ze stránek odstraněn, nýbrž také zbavilo stěžovatele možnosti napravit domnělé porušení odstraněním protiprávního obsahu. Ruské úřady jednaly svévolně, když nespecifikovaly URL webových stránek, které považovaly za problematické, čímž zabránily stěžovatelům učinit informované rozhodnutí mezi odstraněním nebo změnou konkrétního obsahu a vyjádřením právní námitky proti požadavku generální prokuratury s odkazem na konkrétní webové stránky.

33. Pokud jde o důvody pro blokační opatření, jak vyplývají z žádosti generální prokuratury, byly portály *www.ej.ru* a *grani.ru* odpovědné za to, že svými články schvalovaly protesty a veřejná vystoupení na podporu obžalovaných v kauze Bolotnaja. Generální prokuratura interpretovala tyto články jako výzvy k účasti na nepovolených veřejných akcích. Soud již dříve shledal, že koncept „veřejných akcí konaných v rozporu se stanoveným postupem“ podle § 15.3 informačního zákona je příliš široký. Umožňuje generální prokuratuře nařídit blokaci webových stránek při jakémkoli porušení postupu stanoveného pro provádění veřejných akcí, bez ohledu na to, o jak bezvýznamné nebo neškodné porušení se jedná, aniž by musela prokazovat riziko narušení nebo jakéhokoli skutečného ohrožení práv ostatních (viz *Kablis proti Rusku*, cit. výše, § 93). Soud také shledal, že generální prokuratura se odvolávala na tento konkrétní důvod v případě obsahu, který žádné takové výzvy neuváděl (ibid., § 98–101). Obě zjištění jsou použitelná pro projednávaný případ.

34. Veřejný protest, jenž se konal v roce 2012 na Bolotném náměstí proti údajně zmanipulovaným prezidentským volbám, vyústil v patovou situaci

mezi protestujícími a policií a vedl k řadě trestních řízení proti účastníkům (viz *Frumkin proti Rusku*, § 81–142, *Jaroslav Bělousov proti Rusku*, § 155–183, *Razvozzajev proti Rusku a Ukrajině* a *Udaltsov proti Rusku a dva další*, § 274–299). Po řadu let poté byly probíhající soudní procesy v Rusku předmětem intenzivního veřejného zájmu. Soudních jednání se účastnila veřejnost i politici; některé z nich policie bezdůvodně pozatýkala za účast na nepovolené veřejné akci (viz *Navalnyj proti Rusku*, § 35–42 a § 125–126). Mediální portály stěžovatelů *www.ej.ru* a *grani.ru* informovaly o vývoji v řízeních a o policejních zatčeních v souladu se svou novinářskou povinností informovat veřejnost o věcech obecného zájmu a nabízet různé perspektivy, včetně těch, které mohou být kritické vůči oficiální politice (viz *Sürek a Özdemir proti Turecku*, § 61). Žádost generální prokuratury o blokaci webových stránek neidentifikovala žádné části publikovaného obsahu, které by zmiňovaly plánované veřejné akce, ať už povolené, nebo jiné, nebo zvaly veřejnost k účasti na nich (na rozdíl od rozsudku ve věci *Kablis proti Rusku*, cit. výše, § 102). Vyjádření podpory osobám, které byly souzeny v souvislosti s událostmi Bolotnaja, nebo těm, kteří našli způsoby, jak prokázat solidaritu s obžalovanými, nelze považovat za výzvy k nepovoleným veřejným akcím. Soud opakuje, že vyjadřování se k věcem veřejného zájmu požívá silné ochrany, a shledává, že výklad přijatý generální prokuraturou byl neopodstatněný, a proto svévolný a zjevně nepřiměřený.

35. Generální prokuratura také tvrdila, že stránky *www.kasparov.ru* reprodukovaly leták, který podněcoval obyvatele Krymu k „protiprávním jednáním“. Leták zjevně vyzýval obyvatele Krymu, aby nezůstali zticha a nevzdávali se. Rozhodnutí generální prokuratury nespécifikovalo povahu údajně protiprávních jednání, znaků, jež je činily protiprávními, ani pravomoc, která by ruské prokuratuře umožnila určovat, které chování neruských státních příslušníků pobývajících mimo ruskou jurisdikci by mělo být považováno za protiprávní. V každém případě obecný pojem „protiprávní jednání“ nespádal pod žádnou ze tří kategorií zakázaného obsahu definovaných v § 15.3 informačního zákona. Z toho vyplývá, že rozhodnutí generální prokuratury o obsahu webových stránek *www.kasparov.ru* nemělo právní základ.

#### **d) Legitimní cíl a „nezbytný v demokratické společnosti“**

36. Soud výše shledal, že v rozsahu, v němž zásah cílil na obsah, jenž byl považován za protiprávní podle § 15.3 informačního zákona, nedodržel postup stanovený vnitrostátním právem a porušil požadavek zákonnosti. Pokud to však generální prokuratura požadovala a Roskomnadzor provedl blokační příkaz proti celým webovým stránkám stěžovatelů, Soud bude pokračovat ve svém přezkumu, aby zjistil, zda zablokování přístupu k celým webovým stránkám sledovalo legitimní cíl a mohlo být považováno za „nezbytné v demokratické společnosti“.

37. Soud znovu zdůrazňuje, že celkové zablokování přístupu k webovým stránkám je extrémním opatřením, srovnatelným se zákazem novin nebo televizních stanic (viz výše § 15 a § 16). Takové opatření záměrně ignoruje rozdíl mezi zákonnými a nezákonnými informacemi, které může webová stránka

obsahovat, a činí nepřístupným velké množství obsahu, jenž nebyl identifikován jako nezákonný. Zablokování přístupu k celé webové stránce má praktický dopad, protože rozšiřuje působnost blokačního příkazu daleko za rámec původně cíleného nezákonného obsahu (viz *Ahmet Yildirim proti Turecku*, cit. výše, § 63).

38. Soud výše shledal, že rozhodnutí o protiprávní povaze obsahu webových stránek bylo v projednávaném případě učiněno nepodložené nebo přímo svévolně. I kdyby však existovaly výjimečné okolnosti, které by odůvodňovaly blokaci nezákonného obsahu, musí být opatření blokující přístup k celé webové stránce odůvodněno samostatně, odděleně a odlišně od odůvodnění, na němž je založen původní příkaz zaměřený na nezákonný obsah, a s odkazem na kritéria stanovená a uplatňovaná Soudem podle článku 10 Úmluvy (viz *Ahmet Yildirim proti Turecku*, cit. výše, § 66, a *Kablis proti Rusku*, cit. výše, § 94). Blokování přístupu k legitimnímu obsahu nemůže být nikdy automatickým důsledkem jiného, omezenějšího blokačního opatření tak, jak § 15.3 informačního zákona umožňuje úřadům rozšířit limitovanou blokační žádost, aby zahrнула celou webovou stránku. Jakékoli nerozlišující blokační opatření, které zasahuje do zákonného obsahu nebo webových stránek jako vedlejší účinek opatření, které je zaměřeno na nezákonný obsah nebo webové stránky, představuje svévolný zásah do práv provozovatelů takových webových stránek. Vláda nepředložila žádné odůvodnění pro hromadný blokační příkaz. Nevysvětlila, jaký legitimní cíl nebo naléhavou sociální potřebu ruské úřady sledovaly tím, že zablokovaly přístup k elektronickým sdělovacím prostředkům stěžovatelů. Jejich tvrzení, že skutečným cílem ruských úřadů bylo potlačit přístup k opozičním zpravodajským portálům, vyvolává vážné znepokojení. Výbor OSN pro lidská práva a zvláštní zpravodajové zdůraznili, že postihování online sdělovacích prostředků a webových stránek blokačními opatřeními z důvodu, že jsou kritické k vládě nebo politickému systému, nelze nikdy považovat za nezbytné omezení svobody projevu (viz výše § 16 a § 25). Vzhledem k tomu, že hromadným blokačním příkazům zaměřeným na webové stránky stěžovatelů chybělo jakékoli odůvodnění, Soud shledává, že nesledovaly žádný legitimní cíl.

#### **e) Záruky proti zneužití**

39. Pokud jde o otázku záruk, jež musejí vnitrostátní právní předpisy poskytovat k ochraně jednotlivců před nepřiměřenými a svévolnými účinky blokačních opatření, Soud znovu zdůrazňuje, že uvalení blokačních opatření dříve, než bylo vydáno soudní rozhodnutí o nezákonnosti publikovaného obsahu, představovalo předběžnou cenzuru. S předběžnou cenzurou jsou spojena taková rizika, že vyžadují co nejpečlivější přezkum ze strany Soudu a jsou odůvodněna jen za výjimečných okolností. To se týká především tisku, protože zprávy jsou zbožím, které rychle zastarává, a je-li jejich zveřejnění byť o krátkou dobu zpožděno, mohou pozbyť veškeré hodnoty a zájmu (*Sdružení Ekin proti Francii*, § 56, *Cumpănă a Mazăre proti Rumunsku*, § 118, *Ahmet Yildirim proti Turecku*, cit. výše, § 47, a *Kablis proti Rusku*, cit. výše, § 90–91). V případech předběžné cenzury provozu zpravodajských portálů, jako je tomu v projednávaném případě, je vyžadován právní rámec, jenž zaručí jak přísnou kontrolu nad rozsahem

zákazu, tak účinný soudní přezkum v souladu s Úmluvou (viz *Ahmet Yildirim proti Turecku*, cit. výše, § 64, a *Kablis proti Rusku*, cit. výše, § 92).

40. Soud konstatuje, že ruské právo neposkytlo provozovatelům online médií, jako jsou stěžovatelé, žádné procesní záruky, které by je mohly ochránit před svévolným zásahem podle § 15.3 informačního zákona. Nevyžadovalo žádnou formu účasti ze strany provozovatelů webových stránek na řízení o jejich blokaci. Jak původní rozhodnutí generální prokuratury, tak prováděcí příkazy Roskomnadzoru byly vydány bez předchozího oznámení stranám, jejichž práva a zájmy jimi mohly být dotčeny. Právo nevyžadovalo po úřadech, aby posoudily dopady blokačních opatření před jejich provedením nebo aby odůvodnily naléhavost jejich okamžitého vykonání bez toho, aby daly zúčastněným stranám možnost odstranit nezákonný obsah nebo požádat o soudní přezkum. Blokační opatření nebyla schválena soudem ani jiným nezávislým soudním orgánem, jenž by poskytl prostor, kde by mohly být zúčastněné strany slyšeny.

41. Soud dále shledává, že informační zákon nevyžaduje, aby úřady odůvodnily nezbytnost a přiměřenost zásahu do svobody projevu v online prostředí nebo aby zvážily, zda stejného výsledku lze dosáhnout méně rušivými prostředky. Rovněž nevyžaduje, aby se ujistily, že blokační opatření je zaměřeno striktně na nezákonný obsah a nemá svévolné nebo nepřiměřené účinky, včetně těch vyplývajících z blokace přístupu k celé webové stránce.

42. Pokud jde o požadavek transparentnosti, informační zákon nestanoví žádnou povinnost informovat provozovatele webových stránek o blokačním opatření podle § 15.3. Stěžovatelé v projednávaném případě nevěděli o důvodech pro blokační žádost, dokud nebyl přístup k jejich webovým stránkám zablokován a dokud nepožádali o soudní přezkum (viz výše § 7).

43. Konečně co se týká stížností, kterými stěžovatelé napadli blokační opatření, Soud již dříve shledal, že rozsah volnosti výkonné moci v rozhodování podle § 15.3 informačního zákona je takový, že je obtížné, ne-li nemožné napadnout blokační opatření soudním přezkumem (viz *Kablis proti Rusku*, cit. výše, § 96). Neexistuje žádný náznak, že by se soudci posuzující jejich stížnosti snažili vyvážit různé dotčené zájmy, zejména že by posoudili potřebu zablokovat přístup k celým webovým stránkám. Podle názoru Soudu byl tento nedostatek důsledkem toho, že vnitrostátní soudy nepoužily rozhodnutí č. 21 pléna Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2013, jež jim ukládá přihlídnout ke kritériím, jak byla pro výklad Úmluvy stanovena Soudem (viz *Lašmankin a další proti Rusku*, § 217). Soudy při přijímání rozhodnutí omezily svůj přezkum na zjištění, že generální prokuratura a Roskomnadzor využily prostoru pro uvážení, který jim zákon poskytoval (viz výše § 9 a § 10). Podle názoru Soudu však přezkum, jenž by byl v souladu s Úmluvou, měl mimo jiné zohlednit skutečnost, že takové opatření tím, že znepřístupnilo velké množství informací, podstatně omezilo práva internetových uživatelů a mělo významný vedlejší účinek (viz *Ahmet Yildirim proti Turecku*, cit. výše, § 66).



## **f) Závěr**

44. Soud s ohledem na výše provedený rozbor shrnuje, že zásah vyplývající z uplatnění postupu podle § 15.3 informačního zákona měl nepřiměřené a svévolné účinky a že ruská právní úprava neposkytla stěžovatelům takový stupeň ochrany před zneužitím, k němuž byli podle práva v demokratické společnosti oprávněni. Pokud blokační opatření cílila na celá elektronická média nad rámec obsahu, jenž byl původně identifikován jako protiprávní, jednalo se o neodůvodněný zásah podle čl. 10 odst. 2. Nesledoval žádný legitimní cíl a nebyl nezbytný v demokratické společnosti.

45. V důsledku toho došlo k porušení článku 10 Úmluvy.

### **III. K tvrzenému porušení článku 13 ve spojení s článkem 10 Úmluvy**

46. Soud má za to, že otázka, zda stěžovatelé měli k dispozici účinný vnitrostátní právní prostředek nápravy pro uplatnění stížností na blokaci přístupu k jejich webovým stránkám, by měla být přezkoumána podle článku 13 ve spojení s článkem 10 Úmluvy.

Článek 13 zní:

„Každý, jehož práva a svobody přiznané touto úmluvou byly porušeny, musí mít účinné opravné prostředky před národním orgánem, i když se porušení dopustily osoby při plnění úředních povinností.“

#### **A. K přijatelnosti**

[47. Přijatelnost stížnosti]

#### **B. K meritu věci**

[48.–50. Stanoviska stran]

51. Soud na úvod poznamenává, že v rozhodné době nebyl kasační opravný prostředek považován za účinný vnitrostátní opravný prostředek (viz *Berkovič a další proti Rusku*, § 69, s dalšími odkazy).

52. Soud dále poznamenává, že stížnost podle článku 13 vychází ze stejných skutečností, jako jsou ty, které zkoumal výše při řešení stížnosti podle článku 10. Existuje však rozdíl v povaze zájmů chráněných článkem 13 a těch, jež jsou chráněny článkem 10: první z nich poskytuje procesní záruku, konkrétně „právo na účinný opravný prostředek“, zatímco procesní požadavek vlastní druhému z nich je pouze doplňkem k jeho širšímu účelu, jímž je zajištění dodržování hmotného práva na svobodu projevu (viz *Iatridis proti Řecku*, § 65). S ohledem na rozdíl v účelu záruk poskytovaných těmito dvěma články považuje Soud za vhodné v projednávaném případě přezkoumat stejný soubor skutečností podle obou ustanovení.

53. Soud má za to, že stěžovatelé obhájili svůj nárok, co se týká porušení jejich práva na svobodu projevu. V souladu s tím měli mít podle článku 13

přístup k vnitrostátnímu opravnému prostředku, který by byl „účinný“ jak v praxi, tak podle práva ve smyslu předcházení údajnému porušení nebo jeho trvání a ve smyslu poskytnutí přiměřeného odškodnění za porušení, které již nastalo.

54. Ačkoli stěžovatelé měli možnost podat žádost o přezkum blokačních opatření a jejich účinků na provoz svých elektronických médií, ruské soudy neposoudily podstatu jejich stížností. Nezabývaly se tím, že úřady nedodržely zákonný požadavek na identifikaci problematických webových stránek a posouzení nezbytnosti a přiměřenosti blokačních opatření nebo jejich nepřiměřeného rozsahu. V důsledku toho Soud konstatuje, že dostupný vnitrostátní opravný prostředek nebyl v případě stěžovatelů účinný (viz *Elvira Dmitrijeva proti Rusku*, § 64).

55. Došlo tedy k porušení článku 13 ve spojení s článkem 10 Úmluvy.

[56.–60. K aplikaci článku 41 Úmluvy]

### **Výrok rozsudku**

Z těchto důvodů Soud jednomyslně rozhodl, že:

1. stížnosti jsou spojeny ke společnému projednání;
2. stížnosti jsou **přijatelné**;
3. **článek 10** Úmluvy **byl porušen**;
4. **článek 13 ve spojení s článkem 10** Úmluvy **byl porušen**.